

Lidingö 25 januari 2008

Yttrande Dalenum

Detaljplanen för Dalenum visar ett ambitiöst projekt. Området kommer säkert att bli attraktivt för boende och näringsidkare. Att bygga bostäder på redan ianspråktagen mark i stället för att exploatera grönområden är klokt.

Tyvärn har miljö- och trafikfrågor inte blivit tillräckligt utredda.

Miljökonsekvensbeskrivningen

Miljökonsekvensbeskrivningen, MKB, går igenom ett antal miljöaspekter med utgångspunkt ibland annat de svenska nationella miljömålen. Ambitionsnivån varierar. Bullerproblem, luft- och markföroreningar kan sägas vara godtagbart utredda. Några av de viktigaste frågorna har man däremot slarvat med. "Grönstruktur och naturmiljö", dvs. hoten mot närliggande naturområden, är ofullständigt utredda. Hanteringen av kommande trafikproblem har helt kommit att handla om byggande av tillfartsvägar.

Den på senare år helt dominerande miljöfrågan, klimatpåverkan, har i stort sett helt försumrats!

Grönstruktur och naturmiljö

I MKB talas en del om Kappsta naturreservat och behovet av att skydda det områdets värdefulla markflora när besökarantalet ökar. I väster gränsar planområdet till lövskogslunden Ekbacken, som är nyckelbiotop. Här finns betydligt fler naturvärden än de som tas upp i MKB. Redan på 1920-talet beskrivs Ekbacken som "Den yttersta representanten för öns lundbackar" (*Lidingön och dess natur*, P. A. Norstedt & Söners förlag 1927). Trots exploateringen av Larsberg återfinns fortfarande ett stort antal sällsynta lundväxter här, fler än i Kappsta. Ekbacken har dessutom ett rikt växt- och djurliv, hög andel död ved samt innehåller äldre och grövre träd än i Kappsta. Området har även beskrivits i skriften Ekbackens lövskogslund (2007), utgiven av Naturskyddsföreningens lidingökrets och Lidingö stad i samarbete. I området har naturskyddsföreningen och Lidingö stad tillsammans anlagt en naturstig med informationstavlor som uppmärksammar områdets unika karaktär och förutsättningar, vilket inte heller nämns i MKB. En ytterligare exploatering som inte tar hänsyn till den specifika miljö som Ekbacken erbjuder kan vara dödsstöten för denna känsliga naturtyp.

För Ekbacken råder samma principer om försiktighet, risk för slitage och behov av förebyggande åtgärder som för Kappsta. Att detta uppmärksammas är extra viktigt eftersom Ekbacken inte har något skydd. Det är oroväckande att en del av lövskogslunden utan någon som helst förklaring på kartan har förlagts inom planområdet och kallas "park". Här finns några av områdets äldsta ekar, vackraste blåsippspartier och flera sällsynta lundväxter. En parkifiering av området skulle vara förödande.

I byggskedet är det viktigt att inga byggetableringar eller upplag hamnar på Ekbackensidan, dvs väster om Brostugevägen. Här måste stängsel sättas upp så att ingen av misstag råkar köra eller lägga upp material.

Det i MKBn föreslagna gångstråket genom Ekbacken förbi Larsberg måste planeras noggrant så att det inte utgör ett alltför stort ingrepp i naturen.

Det tycks också som om Esplanaden ner mot bryggan medför att man går in i Ekbacken för att plantera en rad med träd. Här växer redan träd och buskar och de ska självklart vara kvar, inga nya behöver planteras!

Den planerade tillbyggnaden av Brostugan – sammanlagt medges 110 kvm – utgör en stor risk för den intilliggande naturen. Enligt kartan ser det ut som att en del av lövskogslunden och den södra stigen hamnar innanför planområdet. Här står en del av områdets äldsta träd, blommande körsbärsträd och en rad hasselbuskar och en del av den rikaste örtfloran.

Postadress :

c/o Helena Klangemo
Åkerbärsv. 15
181 64 LIDINGÖ

tel.: 08-765 24 14
e-post : helena@biosfaren.se

organisationsnummer: 813600-4028
postgiro: 45 88 14 - 1

Miljö och hälsa

I planläggningen av denna nya stadsdel som ska växa fram borde Lidingös "hälsoprofil" framträda. Här finns en ypperlig möjlighet att visa att den antagna hälsoprofilen inte enbart är ett glassigt jippo. Hälsa är något mer grundläggande än en "multihall". Tyvärr görs i stort sett ingen koppling mellan miljö och hälsa i samrådshandlingarna.

Klimatpåverkan och trafik

Miljöbalken 3 §:

"Syftet med en miljökonsekvensbeskrivning för en verksamhet eller åtgärd är att identifiera och beskriva de direkta och indirekta effekter som den planerade verksamheten eller åtgärden kan medföra dels på människor, djur, växter, mark, vatten, luft, klimat, landskap och kulturmiljö, dels på hushållningen med mark, vatten och den fysiska miljön i övrigt, dels på annan hushållning med material, råvaror och energi. Vidare är syftet att möjliggöra en samlad bedömning av dessa effekter på människors hälsa och miljön."

Den pågående förändringen av jordens klimat är för närvarande den överlägset största miljöfrågan och genomsyrar all samhällsplanering såväl globalt som nationellt och lokalt. I december 2007 deltog ministrar och tjänstemän från 170 länder i FN:s klimatkonferens på Bali och lyckades där lägga en grund för förhandlingar om ett nytt klimatavtal. EU:s klimatförhandlingar resulterade den 23 januari 2008 i att Sverige ska minska sina utsläpp av växthusgaser med 17 % till år 2020 jämfört med 1990.

Mot bakgrund av detta borde det vara självklart att varje MKB ska redovisa det aktuella projektets klimatpåverkan. Hur stora blir utsläppen, vilka alternativa lösningar finns och vad görs för att minimera utsläppen?

I MKB för Dalenum nämns bara att "tillgång till kollektiva transportmedel är god" och att "Bostäderna kommer att värmas med fjärrvärme."

Trafik och uppvärmning är de stora källorna till klimatpåverkan från bostadsområden. Stora besparingar kan göras om man har den inriktningen från början. Tyvärr syns ingenting av miljömedvetande i samrådshandlingarna.

Trafikanalysen som kortfattat redovisas i MKB har gett en del märkliga resultat.

Det uppskattas att antalet fordon som år 2020 varje dag åker till och från området till 9600, vilket innebär att dagens trafik på Södra Kungsvägen nästan fördubblas.

Hur kan så många fordon krävas för 1000 bostäder och lika många arbetsplatser? Med en fungerande kollektivtrafik bör inte mer än varannan arbetande och vartannat hushåll ta bilen, alltså ca 1000 bilar plus kanske något hundratal övriga transporter. En fördubbling av trafiken skulle innebära allvarliga trafikproblem på Södra Kungsvägen och ett mycket stort tillskott till öns klimatpåverkan.

Dessutom antas varje hushåll kräva i genomsnitt 1,4 personbilar, mer än dubbelt så mycket som man utgår från vid framtagandet av detaljplaner i Stockholm. Detta samtidigt som tågtrafiken inte beräknas öka.

Trafikfrågan behöver utredas grundligt innan projektet påbörjas, även vad som kan göras för att öka kollektivt resande och minimera bilåkandet.

Uppvärmning och övrig energiförbrukning är ett annat område som åsidosatts i MKB. Miljövänliga material, energisnålt byggande, sol- och vindgenererad energi och andra tekniska lösningar finns för att minimera ett stort byggprojekts miljöpåverkan. Men då måste den inriktningen finnas från början.

Byggskedet är inte illräckligt väl beskrivet. Transporter till och från området, problem med buller och damning behöver belysas ytterligare

Översvämningsrisk

I MKB redovisas en relativt låg sannolikhet för översvämnning av Dalenumområdet inom de närmaste 100 åren. Detta baseras på en analys av SMHI som har sammanvägt landhöjning med global höjning av havsytans nivå orsakad av klimatförändringen. Ny forskning visar emellertid att polarisarna minskar i betydligt snabbare takt än man tidigare trott. Det innebär att höjningen av havsytans nivå sannolikt kommer att ske snabbare än forskarna tidigare har trott. Om man inte tar hänsyn till klimatpåverkan i projekt som detta, riskerar processen att gå ännu snabbare.

Postadress :

c/o Helena Klangemo
Åkerbärsv. 15
181 64 LIDINGÖ

tel.: 08-765 24 14
e-post : helena@biosfaren.se

organisationsnummer: 813600-4028
postgiro: 45 88 14 - 1

Barnperspektivet

I handlingarna nämns att ”I övrigt är det okänt om barnperspektivet särskilt studerats” (s 43). Dalenum kommer bebyggas i ett kraftigt förorenat område. Här finns även problem med buller och i planhandlingarna räknar man med exceptionellt stor förekomst av bilburna transporter till området. Den vattennära miljön med kajer är även den en risk för barnen. **Enligt FN:s barnkonvention ska barnets behov kartläggas i varje form av ny planläggning!**

Naturskyddsföreningen Lidingö

Helena Klangemo och Isak Isaksson

Postadress :

c/o Helena Klangemo
Åkerbärsv. 15
181 64 LIDINGÖ

tel.: 08-765 24 14
e-post : helena@biosfaren.se

organisationsnummer: 813600-4028
postgiro: 45 88 14 - 1